

Forvaltere efter Edens have

Ugens vers

"Men vi forkynder sådan, som Gud har fundet os værdige til at få evangeliet betroet, ikke for at behage mennesker, men Gud, som prøver vort hjerte" (1 Thess 2,4).

Introduktion

Adam og Evas første opgave involverede forvaltning. Haven og hele skaberværket blev givet til dem, for at de skulle passe det, glæde sig over det og herske over det (1 Mos 2,15), selv om de ikke ejede noget af det. I stedet var de forvaltere af det, Gud havde betroet dem. I denne uge vil vi se nærmere på, hvordan vi skal definere forvaltning efter syndefaldet, efter at vores første forældre blev udvist af Eden. Vi er stadig forvaltere, men i omgivelser, der er meget anderledes end dem, Adam og Eva til at begynde med kunne nyde.

Hvad betyder det at forvalte? Forskellige bibelske personer viser, hvad en forvalter er, ved den måde, de levede deres liv på. Andre skriftsteder definerer det mere tydeligt. Når vi bliver forvaltere for Gud, forandres vores fokus fra verden og dens materialistiske værdier til Skaberen og hans mission. Ligesom det var tilfældet for Adam og Eva, har vores ansvar en guddommelig oprindelse. Men efter syndefaldet i Eden har opgaven som forvalter ændret sig; for i tillæg til at være gode forvaltere af den materielle verden, er vi også blevet betroet ansvaret for åndelige sandheder.

Ugens tekster

- Es 22,14-18
- 1 Kor 4,1-2
- Kol 2,2-3
- Ef 6,13-17
- 2 Kor 5,10

Forvaltere i Det Gamle Testamente

Ordet "forvalter" er kun oversat nogle få gange i Det Gamle Testamente. De fleste gange kommer det fra et udtryk om en, der bestyrer et hus, det vil sige en "hushovmester" eller "hofchef" (1 Mos 43,19; 44,1. 4; 1 Kong 16,9). Det var en forvalters ansvar at bestyre husholdningen og hans mesters besiddelser og gøre alt det, der blev forlangt af ham. Definitionen af en forvalter eller bestyrer i Det Gamle Testamente kan findes ved at se på en bestyrers egenskaber. Forvaltere kan ikke adskilles fra deres opgave; for den beskriver deres identitet.

Nogle af en forvalters egenskaber beskrives tydeligt i Det Gamle Testamente. For det første indebar en forvalters stilling et stort ansvar (1 Mos 39,4). Forvaltere eller bestyrere blev valgt på grund af deres evner, og de blev behandlet med stor respekt og tillid fra deres ejere på grund af udførelsen af deres opgaver. For det andet vidste forvaltere, at det, de var blevet betroet, tilhørte deres ejer (1 Mos 24,34-38). Dette er den afgørende forskel mellem en forvalter og en ejer. Forvalterne forstod deres plads. For det tredje var det sådan, at hvis en forvalter tog noget af det, der var blevet ham betroet, for at bruge det til sig selv, blev tillidsforholdet mellem ham og ejeren brudt, og forvalteren blev bortvist (1 Mos 3,23; Hos 6,7).

Es 22,15-19

I kong Hizkijas regeringstid var Shebna udpeget til slotsforvalter og statskriver, to betydningsfulde og magtfulde stillinger. Hvad skete der med ham som følge af hans misbrug af sin position?

"En forvalter identificerer sig med sin herre. Han accepterer en forvalters ansvar; han skal handle i sin herres sted og gøre, hvad hans herre ville have gjort, hvis han var til stede. Hans herres interesser bliver hans egne. Stillingen som forvalter er en stilling med værdighed; for hans herre stoler på ham. Hvis han på nogen måde handler selvskik og udnytter de fordele, han har opnået ved at handle med sin herres gods, til sin egen fordel, har han korrumpet den tillid, der var tiltroet ham." (Ellen White, *Testimonies for the Church*, 9. bind, s. 246).

Til at tænke over

Hvordan kan vi bedre lære betydningen af, at vi kun er forvaltere af alt det, vi ejer i dette liv? Hvordan bør den erkendelse påvirke alt, hvad vi gør?

Forvaltere i Det Nye Testamente

De to grundlæggende ord for "forvalter" i Det Nye Testamente er *epitropos*, som findes tre gange, og *oikonomos*, som findes 10 gange. Begge disse ord beskriver stillinger, som indbefattede administrativt ansvar givet til forvalteren af ejeren.

Både i Det Nye og Det Gamle Testamente defineres forvaltere ud fra det, de gør. I Det Nye Testamente beskrives en forvalter især ud fra vedkommendes pålidelighed (Luk 12,48) og de forventninger, der blev stillet (1 Kor 4,2). Det Gamle Testamente er mere fokuseret på at stadfæste Guds ejerskab, end på direkte at definere os som hans forvaltere. Så selv om begrebet forvaltning ligner hinanden i begge testamenter, udvider Det Nye Testamente begrebet til at nå videre end kun styringen af en husholdning.

I lignelsen om den uærlige godsforvalter (Luk 16,1-15) udvider Jesus definitionen af en forvalter. Hans undervisning handler om langt mere end en forvalter, der undgår økonomisk ulykke. Den handler også om dem, der undgår åndelig ulykke ved en klog anvendelse af troen. En forstandig forvalter vil forberede sig på Jesu fremtidige komme og ikke bare leve i nuet (Matt 25,21).

1 Kor 4,1-2
Tit 1,7
1 Pet 4,10

Hvad siger disse tekster om forvaltere og forvaltning?

"Skal jeg åbne mit hjerte for Helligånden, så enhver evne og energi, som Gud har betroet mig, kan vækkes til live? Jeg er Kristi ejendom og er ansat i hans tjeneste. Jeg er en forvalter af hans nåde." (Ellen White, *Fundamentals of Christian Education*, s. 301).

I Luk 12,35-48 benytter Jesus også udtrykket "tjener" i overført betydning. Han fortæller om den kloge forvalter, der er rede til Mennekessønnens genkomst, og beskriver den troløse forvalter, som en, der holder op med at udføre sit arbejde, fordi hans herre tøver med at komme. Den troløse tjener er blevet til en tyran og mishandler sine medmennesker. Han er ikke længere et mønster på gode gerninger eller en forvalter af nåde.

Når vi tager imod Kristus, bliver vi forvaltere af Guds ressourcer. Men endnu vigtigere er det, at vi også i forberedelse til himlen skal forvalte vores kristne liv og den åndelige virkelighed, vi møder.

Læs Luk 12,45. Hvorfor må vi som syvendedags adventister, som ofte kæmper med en følelse af, at Jesus "tøver", især passe på, at denne tilsyneladende tøven ikke påvirker vores livsførelse?

Til at
tænke over

Forvaltere af Guds hemmelighed

Kol 2,2-3
1 Tim 3,16

Hvad identificerer disse tekster som en "hemmelighed"? Hvad siger det faktum, at det er en "hemmelighed", om begrænsningen af, hvad vi kan vide om det?

Sofar fra Na'ama sagde til Job: "Kan du finde frem til det dybeste i Gud?" (*Job 11,7*). Udtrykket "det dybeste" bliver også oversat med "hemmelighed" eller "mysterium", og det henviser til noget, der er gådefuldt, skjult, ukendt, uforklaret eller uforklarligt. Guds hemmeligheder er blevet nedskrevet i Skriften; men det er stadigvæk ikke muligt for os helt at forstå dem. Det er derfor, de omtales som hemmeligheder. Det er, som hvis vi alle sammen er nærsynede og ser på himlen med det håb, at vi kan se enhver lille detalje. Men så langt kan vi ikke se, med mindre Gud åbenbarer det for os.

5 Mos 29,28

Hvad siger denne tekst om, hvad der er blevet åbenbaret for os?

Vi er forvaltere af noget, vi ikke til fulde forstår. Vi ved kun så meget, som åbenbaring og Skriften viser os. Vores største forvaltningsopgave er at leve "som Kristi tjenere og som forvaltere af Guds hemmeligheder" (*1 Kor 4,1*).

Gud ønsker, at vi som hans forvaltere skal bevare, undervise, beskytte og passe på guddommelig sandhed, som han har åbenbaret. Hvordan vi gør det, er den ultimative form for forvaltning, og det betyder, at vi ejer "troens hemmelighed med ren samvittighed" (*1 Tim 3,9*).

Den største af alle hemmeligheder er, at vi alle kan erfare Kristus, "herlighedens håb". Frelsesplanen er overnaturlig og umulig for os helt at forstå. At Skaberen af alt det, som er til (*Joh 1,1-3*), var villig til at komme ned til denne jord og blive "åbenbaret i kødet" og at ofre sig selv som et offer for menneskenes synd, indebærer hemmeligheder, som sandsynligvis aldrig til fulde kan forstås af noget skabt væsen. Selv engle studerer det for at forstå hemmeligheden ved Jesu komme til jorden (*1 Pet 1,12*). Men det, de ved, får os alle til at lovprise Herren for hans herlighed og godhed (se *Åb 5,13*).

Til at
tænke over

Du er kaldet til at være en forvalter af evangeliet. Hvilket ansvar betyder det, at du automatisk har?

Forvaltere af åndelig sandhed

Når vi tænker på forvaltning, tænker vi oftest med rette på håndgribelige ting. Men som vi nu har set, når forvaltning langt videre. Ligesom håndgribelige ejendele kommer fra Gud, gør også uhåndgribelige gaver det. Disse uhåndgribelige gaver er åndelige ejendele, som Gud giver os (1 Pet 4,10), for at vi i Kristus kan udvikle en kristen karakter og blive de personer, vi kan blive, i ham. Vi må derfor bestyre de uhåndgribelige gaver med endnu større omhu end de håndgribelige; for de har meget større værdi.

Ef 6,13-17

Hvad har Gud givet os, som vi skal forvalte? Hvorfor har det så meget at sige for os, at vi forvalter disse gaver på den rette måde?

"Men Guds nådegave er evigt liv i Kristus Jesus, vor Herre" (*Rom 6,23*). Verden og alt, hvad den tilbyder os, kan ikke tilbyde os den frelse, vi har i Kristus. Frelse, en gave, som Gud giver os, er det mest værdifulde, vi ejer. Ved altid at holde virkeligheden af denne frelse for øje, hjælpes vi til at opretholde det rette perspektiv i vores forvaltning af de andre ting, Gud også har givet os.

"Kun i det lys, der skinner fra Golgata, kan naturen tydes på den rette måde. Lad det gennem fortællingen om Betlehem og om korsset vises, hvorledes det gode vil komme til at besejre det onde, og hvordan enhver velsignelse, vi får, er en forløsningens gave." (*Ellen White, Uddannelse, s. 101*).

Forløsningen er kun vores, fordi Jesus betalte den ultimative pris. Paulus siger tydeligt: "I ham har vi forløsning ved hans blod, tilgivelse for vore synder ved Guds rige nåde" (*Ef 1,7*). Ordene "har vi" betyder, at vi har "forløsning", men kun fordi Gud har givet den til os. Det er derfor vigtigt for os at iføre os "Guds fulde rustning" (*Ef 6,11*), så den onde ikke kommer og tager den gave fra os. Den eneste måde, han kan gøre det, er, hvis vi tillader det, og det vil kun ske, hvis vi ikke følger det, der er åbenbaret for os i "Guds ord" (*Ef 6,17*). Vores største beskyttelse er i tro at være lydige mod det lys, vi har fået.

Til at tænke over

Læs Ef 6,13-17 igen. Hvordan ifører vi os Guds rustning? Hvad har det med forvaltning at gøre?

Vores ansvar som forvaltere

"Kloge forvaltere kendetegnes af deres villighed til at acceptere og leve efter de moralske principper, som er forbundet med personligt ansvar. At acceptere vores personlige ansvar er det valg, vi foretager, og de handlinger, vi udfører. Kluge forvaltere indser forholdet mellem årsag og virkning. Villighed til at påtage sig personligt ansvar er et væsentligt karaktertræk, der ikke må overses, når vi definerer, hvad en forvalter er; for forvaltere må have som det ene mål at sætte deres ejers interesse over alt andet. En sådan villighed er derfor et valg, der beskriver en del af det forhold, Gud ønsker, at en forvalter skal have med ham.

"Gud ønsker at bringe mennesker ind i et direkte forhold til ham. I al hans omgang med mennesker anerkender han det personlige ansvars princip. Han ønsker at frembringe en følelse af personlig afhængighed og indskærpe behovet for personlig vejledning. Hans gaver er betroet til mennesker individuelt. Hvert eneste menneske er blevet gjort til en forvalter af guddommelige tillidshverv; hver af os skal indfri dette hverv i overensstemmelse med Giverens instruktion; og alle skal aflægge regnskab til Gud for deres forvaltning." (Ellen White, *Testimonies for the Church*, 7. bind, s. 176).

Når vi bliver forvaltere, vil vi ikke overlade vores ansvar til en anden person eller til en organisation. Vores personlige ansvar er over for Gud og vil vise sig i al vores omgang med andre mennesker (1 Mos 39,9; se også Dan 3,16). Vi vil udføre vores opgave, så godt vi kan. Succes i Guds øjne er mere afhængig af vores tro og vores renhed end af vores intelligens og talent.

2 Kor 5,10

Hvordan skal vi forstå disse ord i sammenhæng med, hvad det vil sige at være en klog forvalter?

Teologer og filosoffer har i århundreder drøftet det vanskelige emne om en fri vilje. Men Skriften er tydelig: vi mennesker har en fri vilje og kan frit vælge. Tanken om at skulle dømmes ud fra vores gerninger giver ellers ingen mening. Vi har derfor et personligt ansvar for ved Guds nåde at vælge at foretage de rigtige valg i alt, hvad vi gør, og det indbefatter også at være gode forvaltere af hele vores Herres ejendom.

Til videre studium

Det ord, der oversættes med forvalter eller hushovmester i Det Gamle Testaments tekster, kommer ikke fra et enkelt ord, men fra et udtryk: *asher al bajit*, "den, som er på eller over et hus". 1 Mos 43,19 kan fx oversættes på følgende måde: "I døren til huset henvendte de sig til Josefs hushovmester." Hvis man tænker over, at familien, som bor i huset, er en del af ejendommen, så bliver hjemmet meget værdifuldt. En forvalter er derfor betroet noget uvurdeligt, som tilhører en anden. På mange måder gør det ansvaret endnu større, end hvis forvalteren havde ansvaret for sin egen ejendom.

Den samme tanke fortsætter i Det Nye Testamente. "Det Nye Testamente henter ideer fra Det Gamle Testamente og kombinerer dem med tanker, ideer, begreber og ord fra det første århundrede, og beriger og udvider dermed den bibelske lære om forvaltning. De mest almindelige græske ord, der benyttes i forbindelse med forvaltning, kommer fra *oikos* og *oikia*, som betyder hus. *Oikonomos* er en, der passer huset: bestyreren eller forvalteren. *Oikonoma* er det abstrakte navneord, der henviser til "forvaltning af huset", hvis betydning ofte er meget mere omfattende." (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology* (Hagerstown, Md.: Review and Herald Publishing Association, 2000), s. 653).

Spørgsmål til
drøftelse

1. I stedet for at tage ansvaret for at have spist den forbudte frugt, hvad sagde Adam, da Gud spurgte, hvad han havde gjort (1 Mos 3,12)? Det er interessant, at en af de tidligste menneskelige reaktioner, som synden førte med sig, var at skyde skylden på andre. Hvad viser denne reaktion om Adams villighed til at vedkende sig ansvaret for sine handlinger? Hvordan kan vi lære at vedgå os vores handlinger og tage ansvaret, når vi begår fejl?
2. Tal sammen i klassen om det at være forvaltere af ting, der ikke er håndgribelige, men åndelige. Hvad indebærer det? Hvordan "forvalter" vi disse ting?
3. Tænk over de tre englebudskaber i Åb 14,6-12. Hvilke vigtige sandheder bliver udtrykt i disse vers, som vi har fået ansvar for at forvalte?
4. Hvorfor er det så vigtigt for os at lære at have tillid til og tro på åndelige ting, som vi ikke helt forstår? Gør vi ikke det hele tiden, når det gælder denne verdens ting?

Aktiviteter og dialog

Guds Ord

- Hvor får konger/myndigheder og vismænd ifølge Dan 2,20-22 deres magt eller visdom fra? Se også Dan 2,37-38.
  - Hvilken betydning bør denne kendsgerning ifølge fx Dan 4,24 have for dem, der har fået magt?
- Læs Ef 3,2. Her oversætter den danske Bibel det græske ord oikonomia med "hverv". Det henviser til den tjeneste, Gud har betroet netop Paulus.
  - Som kirke har Gud givet os et hverv, en opgave, en oikonomia.
    - Har du som enkeltperson fået betroet et hverv af Gud, som du skal forvalte?

Uddybende spørgsmål

- Har du/I fået en vis grad af magt og indflydelse i livet, som Gud har givet dig mulighed og/eller myndighed til at forvalte?
  - Hvis du har, hvordan udøver du den?
- Menigheden er betroet en opgave. Prøv sammen at opstille nogle principper for, hvordan vi skal forvalte denne opgave.
  - En rettesnor kan være, at vi bør forvalte den ud fra samme principper, som Gud har vist os ved at give os opgaven.
  - Hvor god skal man være for at kunne tjene Gud, have hverv i menigheden etc.?
    - Hvornår og hvordan skal vi give chancer til børn og unge, nye medlemmer – eller dem, der evt. tidligere har svigtet?

Ord og udtryk

Okonomia er et interessant ord, hvor vi i dag udelukkende bruger afledningen af ordet i forbindelse med penge og økonomi.

I oldkirken havde ordet en langt dybere mening. I forbindelse med læren om treenigheden brugte kirkefædrene ordet om Gud på følgende måde. *Oikos* betød "hus" eller "husholdning", *nomos* betød "lov, forvaltning". Den såkaldt økonomiske Gud blev derfor anvendt til at beskrive, hvordan Gud forvalter sit skaberværk, sit hus eller husholdning. Det drejede sig ikke mindst om, hvordan han har grebet ind i historien for at frelse menneskeheden gennem Kristi gerning og Helligåndens værk, inspirationen af Skriften og helligelsen af de kristne til Jesus.

